

CEVAPLI KİTAPÇIK

Soru	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Toplam
Puan	11	11	11	13	8	8	6	8	12	12	100

10 açık uçlu / kısa cevaplı soru · 100 puan. Yanıtlarında istenen işlem, gerekçe ve kanıtı göster.

Yazılı provasıdır. Okulunun seçtiği senaryoyu kontrol et.

1. Sanat ve anlatım · 11 puan

Akşam, yorgun omuzlarını sokağımıza bıraktı. Sokak lambası, karanlığın içinde bir yıldız gibi parlıyordu.

İlk cümledeki söz sanatını, insana ait özelliği göstererek belirtiniz. İkinci cümlede hangi varlık hangi varlığa benzetilmiştir? Benzetme edatını da yazınız.

Örnek yanıt

İlk cümlede kişileştirme vardır; akşama yorgun omuzlarını bırakma gibi insana ait bir özellik verilmiştir. İkinci cümlede sokak lambası yıldıza benzetilmiştir; benzetme edatı “gibi”dir.

- İlk cümlede insan olmayan varlığa verilen davranışı bul.
- İkinci cümlede benzetmenin iki varlığını ve bağlayıcı sözcüğü ayır.

Dikkat: Kişileştirmeyi konuşurma sanmak; akşam konuşmuyor.

2. Anlatım biçimlerini ayırma · 11 puan

I. Eski istasyonun dar pencereleri tozluydu. Duvarlarda soluk mavi boyalar yer yer dökülmüş, bekleme salonunun ortasında uzun ahşap bir bank kalmıştı.
II. Deniz kapıyı itti, salona girdi ve bankın altındaki kutuyu fark etti. Kutuyu yerinden çıkarınca kapağından sararmış bir fotoğraf düştü.

Her bölümde ağır basan anlatım biçimini belirtiniz. Birinci bölümdeki iki ayrıntıyı ve ikinci bölümdeki olay sırasını kanıt olarak gösteriniz.

Örnek yanıt

I. bölüm betimleyicidir; tozlu dar pencereler ve soluk mavi/dökülmüş duvarlar mekânı göz önünde canlandırır. II. bölüm öyküleyicidir; kapıyı itme, içeri girme, kutuyu fark edip çıkarma ve fotoğrafın düşmesi zaman içinde sıralanır.

- Durağan mekân ayrıntıları ile zamanda ilerleyen eylemleri ayır.
- Biçim adını kendi metinsel kanıtıyla eşleştir.

Dikkat: Her iki bölümde de istasyon geçtiği için aynı anlatım biçimini varsaymak.

3. Kulüp duyurusunu anlama · 11 puan

Okulun okuma kulübü, 18 Kasım Çarşamba günü saat 15.30'da kütüphanede buluşacaktır. Katılımcılar, son okudukları kitaptan seçtikleri bir bölümü ve bu bölümü seçme nedenlerini paylaşacaktır. Kitabı bitirmiş olmak zorunlu değildir. Katılacak öğrencilerin bir gün önce kulüp listesine adlarını yazdırmaları istenmektedir.

Toplantıda öğrenciler hangi iki şeyi paylaşacaktır? Katılmak için kitabı bitirmek gerekiyor mu ve kayıt için hangi işlem isteniyor?

Örnek yanıt

Seçtikleri bölümü ve onu seçme nedenlerini paylaşacaklardır. Kitabı bitirmek gerekmez. Bir gün önce kulüp listesine adlarını yazdırmaları gerekir.

- Paylaşılacak içerik ile katılım koşulunu ayır.
- Olumsuz zorunluluk cümlesini ve kayıt zamanını dikkatle oku.

Dikkat: Kitabı bitirmeyenlerin katılamayacağını söylemek.

4. Metne soru yöneltme · 13 puan

Okulun okuma kulübü, 18 Kasım Çarşamba günü saat 15.30'da kütüphanede buluşacaktır. Katılımcılar, son okudukları kitaptan seçtikleri bir bölümü ve bu bölümü seçme nedenlerini paylaşacaktır. Kitabı bitirmiş olmak zorunlu değildir. Katılacak öğrencilerin bir gün önce kulüp listesine adlarını yazdırmaları istenmektedir.

Metne dayanarak bir doğrudan bilgi sorusu ve bir gerekçe/amaç sorusu yazınız. Her soruya metnin desteklediği kısa bir cevap ekleyiniz; iki soru aynı bilgiyi istemesin.

Örnek yanıt

Doğrudan soru: Toplantı nerede yapılacak? Cevap: Kütüphanede. Gerekçe/amaç sorusu: Öğrencilerin bölümü seçme nedenlerini de paylaşması hangi amaca hizmet edebilir? Cevap: Okuma tercihlerini açıklamalarına ve metin üzerine düşüncelerini paylaşmalarına yardım edebilir.

- Bir açık bilgiyi soru cümlesine dönüştür.
- Duyurudaki bir uygulamanın işlevini düşündüren farklı soru kur.

Dikkat: Metnin cevaplayamayacağı kesin kişi bilgileri sormak veya aynı soruyu iki kez yazmak.

5. Ana fikri bulma · 8 puan

Bir eşyanın bozulması, onun hemen çöpe atılması gerektiğini göstermez. Küçük bir onarım bazen yeni bir ürün almaktan daha az kaynak gerektirir. Elbette güvenli biçimde onarılamayan eşyalar zorlanmamalıdır. Yine de atma kararı vermeden önce onarım olanağını değerlendirmek, kaynakları daha dikkatli kullanmamızı sağlar.

Metnin ana fikrini bir cümleyle yazınız. Ana fikri destekleyen bir gerekçeyi ve metnin koyduğu bir sınırı belirtiniz.

Örnek yanıt

Atma kararı vermeden önce güvenli onarım olanağını değerlendirmek kaynakları korumaya yardımcı olur. Gerekçe: küçük onarım yeni ürün almaktan daha az kaynak gerektirebilir. Sınır: güvenli biçimde onarılamayan eşya zorlanmamalıdır.

- Metnin ayrıntılarını birleştiren ana yargıyı kur.
- Yargının nedenini ve koşulunu birbirinden ayır.

Dikkat: Her eşyanın mutlaka onarılması gerektiği biçiminde sınırsız ana fikir yazmak.

6. İçeriğe uygun başlık · 8 puan

Bir okul, kullanılmayan defterlerin boş sayfalarını ayırdı. Sayfalar aynı boyda kesilip yeni not defterleri hâline getirildi. Öğrenciler bu defterleri ortak çalışma köşesine bıraktı. Böylece eldeki malzemeler değerlendirilirken yeni kâğıt kullanımı da azaltıldı.

Metin için içerikle uyumlu iki farklı başlık öneriniz. Başlıklarınızdan birinin metindeki hangi iki ayrıntıyı yansıttığını açıklayınız.

Örnek yanıt

Başlıklar: “Boş Sayfalara Yeni Görev” ve “Eski Defterlerden Ortak Notlara”. İlk başlık, boş sayfaların yeni defterlere dönüştürülmesini ve ortak çalışma köşesinde yeniden kullanılmasını yansıtır.

- Metnin dönüşüm ve yeniden kullanım odağını bul.
- Başlığın ayrıntılarla çelişmediğini denetle.

Dikkat: Başlığa metinde olmayan bir yarışma veya ödül eklemek.

7. Davranıştan çıkarım · 6 puan

Yaşlı saatçi, tamir için bırakılan saatin arkasındaki silik yazıyı görünce işini durdurdu. Çekmeceden büyütecini çıkardı. Yazıyı çizmemek için kullandığı bezi değiştirdi ve saati sahibine göstermeden kapağı parlatmadı.

Saatçinin saatteki yazıya ilişkin tutumu hakkında nasıl bir çıkarım yapılabilir? Bu çıkarımı iki davranışıyla destekleyiniz.

Örnek yanıt

Saatçi, yazının korunmaya değer olduğunu düşünüyor ve ona zarar vermemeye özen gösteriyor olabilir. Büyüteçle incelemesi ve yazıyı çizmemek için bezi değiştirmesi bu çıkarımı destekler.

- Saatçinin normal tamir akışını neden değiştirmiş olabileceğini düşün.
- Tahminini metindeki koruyucu davranışlarla sınırla.

Dikkat: Yazının kesin olarak saatçinin babasına ait olduğunu söylemek.

8. Düşünceyi geliştirme yolları · 8 puan

Arşiv, belgelerin belirli bir düzen içinde saklandığı ve gerektiğinde bulunabildiği yerdir. Mektuplar, eski fotoğraflar ve toplantı tutanakları arşivlerde korunabilecek belgelerdendir. Bu çeşitlilik, bir topluluğun geçmişini farklı yönlerden öğrenmemizi sağlar.

İlk iki cümlede kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını ayrı ayrı belirtiniz. Her birini cümleden bir özellik veya ifadeyle gerekçelendiriniz.

Örnek yanıt

İlk cümlede tanımlama vardır; arşivin ne olduğu açıklanır. İkinci cümlede örnekleme vardır; mektup, fotoğraf ve tutanak belge türlerine örnek verilir.

- İlk cümlede ne sorusuna cevap verip vermediğine bak.
- İkinci cümlede genel kavram için sıralanan somut örnekleri bul.

Dikkat: Birden çok belge sayılmasını sayısal veriden yararlanma sanmak.

9. Birlikte üretmek üzerine şiir · 12 puan

Konu: Bir işi birlikte başarmanın insanda uyandırdığı duygu.

Bu konuya uygun 4-6 dizecik bir şiir yazınız. En az bir benzetme veya kişileştirme kullanınız. Aynı sesi ya da sözcüğü bilinçli olarak tekrarlayarak bir ahenk oluşturunuz.

Örnek yanıt

Bir el uzandı sabaha,
Bir el daha açtı yolu.
Umut, küçük bir kuş gibi
Kondur ortak masamıza.
Birlikte büyüdü günümüz.

- Ortak bir çalışma anının duygusunu seç.
- Duyguyu bir imgeye dönüştür; dize tekrarlarını ve biçimini kontrol et.

Dikkat: Düz yazı paragrafını gelişigüzel satırlara bölüp istenen sanat ve ahenk kurmamak.

10. Cümlelerin öğeleri · 12 puan

Öğrenciler eski fotoğrafları dün kütüphanede inceledi.

Cümlelerin yüklemine ve öznesini yazınız. Belirtili nesneyi, zaman bildiren zarf tümlecini ve yer tamlayıcısını ayrı ayrı gösteriniz.

Örnek yanıt

Yüklem: inceledi. Özne: öğrenciler. Belirtili nesne: eski fotoğrafları. Zarf tümlecini: dün. Yer tamlayıcısı/dolaylı tümleç: kütüphanede.

- Önce yüklemi bul; kim sorusuyla özneyi belirle.
- Neyi, ne zaman, nerede sorularını yükleme yöneltmek söz gruplarını bölmeden ayır.

Dikkat: Eski sıfatını nesneden koparmak veya dün sözcüğünü yer tamlayıcısı saymak.